APSTIPRINĀTS

Ekonomikas un kultūras augstskolas Zinātniskās padomes sēdē 08.11.2024.

Protokols Nr. ZP-2024/7

Grozījumi apstiprināti 26.10.2026.

Protokols Nr. 26/16-4/4

EKONOMIKAS UN KULTŪRAS AUGSTSKOLAS ZINĀTNES POLITIKA

RIGA – 2026

SATURS

IEVADS ... 3
1. ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS PĀRVALDĪBA UN STRUKTŪRA ... 4
2. PĒTNIECĪBAS JOMAS UN PRIORITĀTES ... 5
2.1. Pētniecības virzieni ... 5
2.2. Stratēģiskās specializācijas jomas pētniecībā ... 6
2.3. Starpdisciplinārie un lietišķie pētījumi ... 9
2.4. Atbilstība valsts un starptautiskajām pētniecības programmām ... 10
3. ĒTIKA UN GODĪGUMS ZINĀTNĒ ... 10
3.1 Ētikas standarti ... 11
3.2. Mākslīgā intelekta izmantošana pētniecībā ... 11
3.3. Akadēmiskā brīvība ... 11
4. PĒTNIECĪBAS REZULTĀTI UN IZPLATĪŠANA ... 12
4.1. Pētnieka pienākumi pētījumu rezultātu izplatīšanā ... 12
4.2. Publicēšanas politika ... 12
4.3. Pētījumu rezultātu izplatīšana un atvērtā piekļuve (*Open Access*) ... 12
4.4. Intelektuālais īpašums ... 13
5. SADARBĪBA ZINĀTNĒ UN ZINĀŠANU PĀRNESE ... 14
6. ZINĀTNISKĀ PERSONĀLA VADĪBA ... 16
6.1. Vispārīga informācija ... 16
6.2. Zinātniskā personāla plānošana ... 17
6.3. Zinātniskā personāla atlase un pieņemšana darbā ... 17
6.4. Zinātniskā personāla koordinēšana ... 17
6.5. Zinātniskā personāla snieguma novērtēšana un atzīšana ... 18
7. ATBALSTS PĒTNIEKIEM ... 19
8. PĒTNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRA ... 20
9. ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA ... 22

IEVADS

Ekonomikas un kultūras augstskolas (EKA) Zinātnes politika (turpmāk tekstā – Politika) nodrošina pamatu, lai:

- paaugstinātu pētniecības un inovācijas kultūru, lai stiprinātu zināšanas par pētniecību
- radītu labvēlīgu un atbalstošu vidi pētniekiem
- nodrošinātu, ka visi pētījumi tiek veikti saskaņā ar labu pētniecības praksi, saglabājot augstākos ētikas un godīguma standartus
- novērstu pārkāpumus pētniecības jomā

Zinātnes politika attiecas uz visiem fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem, kas veikti Ekonomikas un kultūras augstskolā.

EKA zinātnes misija:

EKA veicina un atbalsta pētniecību, kas nodrošina pozitīvu ietekmi uz ekonomiku un sabiedrību.

EKA zinātnes vīzija: Ekonomikas un kultūras augstskola 2028. gadā ir Latvijā un Eiropā atzīta, uz zinātni un inovācijām orientēta augstskola:

- kuras docētāji un studējošie aktīvi iesaistās pētniecībā un radošajā darbā,
- kurā regulāri notiek starptautiska mēroga zinātniskie un radošie pasākumi,
- kura aktīvi sadarbojas ar citām augstskolām, institūcijām un darba devējiem Latvijā un ārvalstīs, lai nodrošinātu pētnieciskās kapacitātes stiprināšanu.
- kuras pētnieciskās darbības rezultāti sniedz ieguldījumu valsts sociālo, ekonomisko un kultūras jomu ilgtspējīgā attīstībā.

EKA ir apņēmusies izvairīties no jebkādas pētnieku diskriminācijas dzimuma, vecuma, etniskās, nacionālās vai sociālās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, seksuālās orientācijas, valodas, invaliditātes, politisko uzskatu, sociālā vai ekonomiskā stāvokļa dēļ.

EKA veic pētniecisko darbu savas stratēģiskās specializācijas jomā – "Ekonomika un uzņēmējdarbība", kā arī citās zinātnes nozarēs – "Izglītības zinātnes", "Tiesību zinātne", "Datorzinātne un informātika" un "Citas humanitārās un mākslas zinātnes, tai skaitā radošās industrijas zinātnes", kuras atbilst EKA studiju virzieniem un darbības specifikai.

Zinātnes un radošās darbības attīstība ir viena no EKA prioritātēm, kas ir definēta "Ekonomikas un kultūras augstskolas stratēģijā 2028"[1]. Lai sasniegtu zinātnes un pētniecības attīstības mērķus, tika izstrādāta "Ekonomikas un kultūras augstskolas zinātnes un radošās darbības attīstības stratēģija 2024.-2028. gadam"[2].

EKA Zinātnes politika pamatojas uz vairākiem Latvijas un Eiropas līmeņa normatīviem un plānošanas dokumentiem, vadlīnijām un ietvariem:

- *Augstskolu likums*[3]
- *Zinātniskās darbības likums*[4]
- *Nacionālais attīstības plāns (NAP 2027)*[5]

[1] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_strategija_2028.pdf
[2] https://www.augstskola.lv/upload/%5b2%5dZRDAS2028_apstiprinats_06.03.2024._LAT.pdf
[3] https://likumi.lv/doc.php?id=37967
[4] https://likumi.lv/ta/id/107337-zinatniskas-darbibas-likums
[5] https://likumi.lv/ta/id/315879-par-latvijas-nacionalo-attistibas-planu-20212027-gadam-nap2027

- *Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.* gadam *(ZTAIP2027)*[6]
- *Eiropas Komisijas Padomes ieteikums par Eiropas sistēmu, lai piesaistītu un saglabātu pētniecību, inovācijas un uzņēmējdarbības talantus 2023/0285 (NLE)*[7]
- *Eiropas pētnieciskās integritātes rīcības kodekss*[8]
- *Eiropas pētnieku harta (The European Charter for Researchers)*[9]

1. ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS PĀRVALDĪBA UN STRUKTŪRA

(1) EKA zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades procesu pārvaldība tiek īstenota vairākos līmeņos:

- **Stratēģiskajā līmenī** galvenais uzsvars tiek likts uz zinātniskās un radošās darbības saskaņošanu ar EKA misiju, vīziju un ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem. Atbildības jomas šajā līmenī ietver pētniecības prioritāšu noteikšanu, visaptverošas politikas definēšanu, kā arī visu pētniecību iniciatīvu devuma EKA attīstības un reputācijas vairošanā nodrošināšanu. Šajā līmenī iesaistītās personas:
  - EKA rektors nodrošina, ka pētījumi atbilst EKA stratēģiskajiem mērķiem, kas noteikti "Ekonomikas un kultūras augstskolas Attīstības stratēģijā 2028"[10], veicinot starpdisciplinārus projektus un nodrošinot resursus prioritārajām pētniecības jomām.
  - EKA Zinātņu prorektors rada un uztur EKA zinātnes ekosistēmu, nosaka pētniecības prioritātes, izstrādā stratēģiskos dokumentus un politikas virzienus, veicinot pētniecības kultūru visos studiju virzienos.
  - Zinātniskās institūcijas (ZI) vadītāja loma ir izstrādāt ZI stratēģiskās attīstības plānošanas dokumentus un nodrošināt ZI efektīvu darbību. ZI vadītāja ievēlēšanas kārtība un darba pienākumi ir aprakstīti "Zinātniskās institūcijas nolikumā"[11].
- **Vadības līmenī** uzmanība tiek pievērsta zinātnes un radošās darbības pārraudzības praktiskajiem aspektiem studiju virzienos. Šajā līmenī ietilpst atbildība par stratēģisko mērķu īstenošanu, resursu pārvaldību un atbalsta sniegšanu pētniekiem vadlīniju, finansējuma un infrastruktūras veidā. Šajā līmenī galvenās iesaistītās puses:
  - Zinātnes daļas administrācijas vadītājs. Galvenās funkcijas ir saistītas ar pētniecības kvalitātes vadīšanu, personāla vadīšanu un pētniecisko grupu darbības administrēšanu.
- Zinātniskā Padome (ZP). Zinātniskā padome – koleģiāla EKA zinātnieku institūcija, kas īsteno zinātnes pārvaldības funkciju savas kompetences robežās, kas noteiktas "Ekonomikas un kultūras augstskolas Zinātniskās padomes nolikumā"[12].
- **Darbības līmenis** ir vērsts uz to, lai sniegtu ikdienas atbalstu, kas nepieciešams zinātnes un radošo projektu īstenošanai. Galvenās iesaistītās puses ir:
  - Pētniecības virzienu vadītāji/ pētniecisko grupu koordinatori, kuru loma ir vadīt zinātnisko darbību un koordinēt personālu attiecīgajos pētniecības virzienos/ grupās.
  - Studiju virzienu vadītāji, kuru loma ir vadīt zinātnisko darbību un koordinēt personālu attiecīgajos studiju virzienos.
  - EKA Izdevniecības vadītājs, kas atbalsta un koordinē personālu un studējošos zinātnisko darbu publicēšanas procesā, kā arī nodrošina akadēmisko un zinātnisko izdevumu publicēšanu EKA.

[6] https://www.izm.gov.lv/lv/media/11501/download
[7] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:277a226c-215b-11ee-94cb-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
[8] https://allea.org/wp-content/uploads/2023/06/European-Code-of-Conduct-Revised-Edition-2023.pdf
[9] https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter/european-charter
[10] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_strategy_2028_ENG.pdf
[11] https://www.augstskola.lv/upload/ZIN%C4%80TNISK%C4%80S%20INSTIT%C5%AACIJAS%20NOLIKUMS_2022.Pdf
[12] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-EKA_ZP_nolikums_Groz_LV.pdf

- **Īstenošanas līmenī** ietilpst pētniecības un radošo projektu īstenošana, ko veic individuāli pētnieki, pētniecības grupas un studenti.

(2) Kārtību, kādā EKA tiek organizēta pētnieciskā un mākslinieciskās jaunrades darbība, īstenoti un vadīti pētījumi, kā arī pētnieciskās darbības finansēšanas kārtību nosaka "Ekonomikas un kultūras augstskolas Zinātniskās darbības, mākslinieciskās jaunrades un radošās darbības nolikums"[13].

(3) Lai nodrošinātu augstskolas zinātnisko mērķu sasniegšanu un veiksmīgu virzienu darbību, EKA Valde katra akadēmiskā gada sākumā apstiprina prioritāro pētniecisko virzienu budžetu.

2. PĒTNIECĪBAS JOMAS UN PRIORITĀTES

2.1. Pētniecības virzieni

(1) prioritārie pētniecības virzieni ir noteikti atbilstoši aktuālajām tendencēm pasaulē un Latvijā, ņemot vērā Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) prioritātes, kā arī mērķus un uzdevumus, kas noteikti „ Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam"[14] un

„Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam"[15]. Nosakot pētniecības virzienus, EKA galveno uzmanību pievērsa pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa *(Horizon Europe)"*[16] prioritātēm, kuras saistītas ar klimata pārmaiņu un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas izaicinājumiem. Papildu pētniecības virzieni tika noteikti, ņemot vērā EKA studiju programmu specifiku.

(2) prioritārie pētniecības virzieni 2024-2028. gadā Ekonomikas un kultūras augstskolā**:**

EKONOMIKA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA, Ekonomikas un kultūras augstskolas Zinātniskās institūcijas stratēģiskās specializācijas joma. Tā atbilst pētniecības jomām "Ekonomika un uzņēmējdarbība" (5.2); saistītā pētniecības joma ir "Izglītības zinātnes" (5.3) un "Socioloģija un sociālais darbs" (5.4).

- Ilgtspējīga attīstība
- Izglītības un kompetenču nākotne
- Sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas attīstība / KSA un ESG prakse vērtību radīšanā iesaistītajām pusēm
- Labbūtība dzīvē un labbūtība darbā
- Ekonomika, uzņēmējdarbības vadība un mārketings
- Digitālā ekonomika un uzņēmējdarbības digitālā transformācija
- Iekļautība un dažādība augstākajā izglītībā
- Finanšu pratība un finansiālā iekļaušana

PĒTNIECĪBA TIESĪBU ZINĀTŅU jomā atbilst pētniecības jomai "Tiesību zinātnes" (5.5).

- Sporta tiesības

PĒTNIECĪBA MĀKSLAS UN RADOŠO INDUSTRIJU NOZARĒ atbilst pētniecības jomai "Citas humanitārās un mākslas zinātnes, tostarp radošās industrijas zinātnes".

- Zīmola identitāte un zīmola vērtības radīšana
- Digitālo spēļu izpēte

INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS atbilst pētniecības apakšnozarei "E-mācību tehnoloģijas un vadība" nozarē "Elektrotehnika, elektronika, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas" (2.2).

[13] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZIN_DARB_nolikums_Groz_LV.pdf
[14] https://www.izm.gov.lv/lv/media/11501/download
[15] https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam
[16] https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programs-and-open-calls/horizon-europe_en

- E-mācību tehnoloģijas un vadība

2.2. Stratēģiskās specializācijas jomas pētniecībā

(1) Stratēģiskā specializācija 1. EKONOMIKA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA
Pētniecības virziens: Ilgtspējīga attīstība

Galvenā uzmanība tiek pievērsta pētījumiem, kas saistīti ar ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) IAM11 "Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas" un IAM12 "Atbildīgs patēriņš un ražošana".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Prioritāte*: Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība, virziens: Daba un vide - Zaļais kurss*[17].
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam[18] .
- Latvijas bioekonomikas stratēģija. Virziens*: Sociāli atbildīga un ilgtspējīga attīstība*[19].
- Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2021.–2027. gadam. Virziens*: Sabiedrības iesaistīšana, informēšana un izglītošana*[20].

Pētniecības virziens: Izglītības un kompetenču nākotne

Galvenā uzmanība tiek pievērsta pētījumiem, kas saistīti ar IAM4 "Kvalitatīva izglītība". Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- NAP2027 prioritāte*: Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei. Darbības virzieni – „Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai", „Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība", „Izglītība ekonomikas izaugsmei", „Pieaugušo izglītība", „Iekļaujoša izglītības vide"*[21].
- ES Digitālās izglītības rīcības plāns. *2. prioritāte, 3. darbība*[22] .
- OECD 21. gadsimta prasmes. *P21 ietvars mācībām 21. gadsimtā*[23] .
- UNESCO ceļvedis "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai" – *prioritārās darbības jomas nr. 3, 4*[24] .
- Latvijas IZM Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādnes 2021.- 2027. gadam. *2.apakšmērķis, rīcības virzieni 2.1.-2.4.*[25].
- LR MK noteikumi "Par Izglītības attīstības pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam". *Rīcības mērķi 1-4*[26] .

Pētniecības virziens: Sociālās ietekmes pētījumi

Pasākumi, kas veikti šajā pētniecības virzienā, atbilst 8. ilgtspējīgas attīstības mērķim "Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme" un 10. mērķim "Mazināta nevienlīdzība".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Stratēģiskie mērķi: *Sociālā uzticēšanās, vienlīdzīgas iespējas, reģionālā attīstība, produktivitāte un ienākumi*[27].
- Latvijas Izglītības un zinātnes ministrija (2020). "Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju

[17] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[18] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[19] https://polsis.mk.gov.lv/documents/6100
[20] https://likumi.lv/ta/id/317168-par-ricibas-planu-parejai-uz-aprites-ekonomiku-20202027-gadam
[21] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[22] https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan
[23] https://www.battelleforkids.org/wp-content/uploads/2023/11/P21_Framework_Brief.pdf
[24] https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802
[25] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[26] https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam
[27] https://likumi.lv/ta/id/315879-par-latvijas-nacionalo-attistibas-planu-20212027-gadam-nap2027

pamatnostādnes 2021.-2027. gadam". Rīcības virziens *„Pētniecības cilvēkkapitāla attīstība"*[28].

- ANO Ilgtspējīgas attīstības 8. un[29] 10.mērķis [30] .
- EDSO (2023). Globālā darbība: Sociālās un solidaritātes ekonomikas ekosistēmu veicināšana[31].
- EDSO/EU (2015). Politikas ziņojums par sociālās ietekmes novērtējumu sociālajiem uzņēmumiem: sociālās uzņēmējdarbības politika[32]. *Sociālās uzņēmējdarbības veicināšana.*

Pētniecības virziens: Labbūtība dzīvē un labbūtība darbā

Galvenā uzmanība pievērsta pētniecībai atbilstoši IAM3 "Laba veselība un labklājība" un IAM8 "Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme" un "ES stratēģiskajam satvaram par veselību un drošību darbā 2021.–2027. gadam".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Prioritāte: *Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki, rīcības virziens: Psiholoģiskā un emocionālā labklājība*[33] .
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija. *2. prioritāte: Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā*[34].

Pētniecības virziens: Ekonomika, uzņēmējdarbības vadība un mārketings

Galvenā uzmanība pievērsta pētījumiem, kas saistīti ar IAM8 "Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme" un IAM9 "Ražošana, inovācijas un infrastruktūra".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- NAP2027 prioritāte *"Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība", rīcības virzieni - "Produktivitāte, inovācijas un eksports", "Darbs un ienākumi", "Kapitāls un uzņēmējdarbības vide"*[35].
- ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi. *IAM8 "Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme"*[36] un *IAM9 "Ražošana, inovācijas un infrastruktūra"*[37].
- Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādnes 2021.-2027. gadam. Mērķis: *Paaugstināt inovācijas kapacitāti un zināšanu un pētniecības sociālo un ekonomisko vērtību*[38].
- LR Ekonomikas politikas prioritātes *"Cilvēkkapitāla attīstība", "Latvijas iekļaušanās ES ekonomikas politikā un struktūrpolitikā", "Uzņēmējdarbības vides uzlabošana", "Inovācijas un jaunās tehnoloģijas", "Produktīvo investīciju un eksporta veicināšana", "Konkurences politika".*[39]

Pētniecības virziens: Digitālā ekonomika un uzņēmējdarbības digitālā transformācija

Galvenā uzmanība pievērsta pētniecībai, kas saistīta ar IAM9 "Ražošana, inovācijas un infrastruktūra"

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. *3. prioritāte "Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība", Produktivitāte, inovācijas un eksports. 4. Prioritāte "kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība", rīcības virziens "Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi"*[40].
- Ministru kabineta noteikumi Nr.435 (14.07.2022.) "Par Eiropas Savienības Atveseļošanas un

[28] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[29] https://sdgs.un.org/goals/goal8
[30] https://sdgs.un.org/goals/goal10
[31] https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/social-economy-and-social-innovation.html
[32] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/19c3e101-f673-437f-a9fe-4a6dc7ff1f6e
[33] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[34] https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/lias_2030_parluks_en.pdf
[35] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[36] https://sdgs.un.org/goals/goal8
[37] https://sdgs.un.org/goals/goal9
[38] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[39] https://www.em.gov.lv/lv/media/18864/download?attachment
[40] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment

noturības mehānisma plāna 2. komponentes "Digitālā transformācija" 2.1. reformu un investīciju virziena "Valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, digitālā transformācija" īstenošanu"[41].

- EDSO digitālās transformācijas pārskats (10.02.2021.) "Digitalizācijas Latvijā (*"Going Digital in Latvia"*)[42].

Pētniecības virziens: Iekļautība un dažādība augstākajā izglītībā

Darbība, kas veikta šajā pētniecības virzienā, atbilst ilgtspējīgas attīstības mērķiem IAM4 "Kvalitatīva izglītība" un IAM10 "Mazināta nevienlīdzība". Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- NAP 2021-2027. Prioritātes *"Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei" virziens "Kvalitatīva, pieejama un iekļaujoša izglītība"*[43].
- EDSO (2023). "Vienlīdzība un iekļaušana izglītībā. Spēks daudzveidībā" (*Equity and inclusion in education, finding strength through diversity*) [44].
- UNESCO (2023). "Sasniedzot visus izglītojamos: Resursu pakete, lai atbalstītu iekļaušanu un vienlīdzību izglītībā" (*REACHING OUT TO ALL LEARNERS: a resource pack for supporting inclusion and equity in education*)[45].

Pētniecības virziens: Finanšu pratība un finansiālā iekļaušana

Galvenais pētniecības fokuss ir saistīts ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi SDG 4 – Kvalitatīva izglītība, vienlaikus sniedzot ieguldījumu arī SDG 8 – Cienīgs darbs un ekonomikas izaugsme un SDG 1 – Nabadzības izskaušana. Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības stratēģija 2021–2027. Virziens: iedzīvotāju finanšu zināšanu, finanšu uzvedības un finanšu noturības uzlabošana.[46]
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021–2027 (NAP2027). Prioritāte: zināšanas un prasmes personīgajai attīstībai un ekonomiskajai noturībai.[47]
- OECD rekomendācija par finanšu pratību (OECD-LEGAL-0461).[48]

(2) Stratēģiskā specializācija 2. PĒTĪJUMI TIESĪBU ZINĀTNĒ
Pētniecības virziens: Sporta tiesības

Pētniecības virziens "Sporta tiesību aktuālie jautājumi" galvenokārt saistīts ar IAM16 "Miers, taisnīgums un laba pārvaldība". Turklāt tas skar arī IAM3: "Laba veselība un labklājība".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Prioritāte *"Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei", virziens "Cilvēka līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs"*[49].
- Latvijas sporta politikas pamatnostādnes 2021-2027. gadam [50].

(3) Stratēģiskā specializācija 3. PĒTNIECĪBA MĀKSLĀ UN RADOŠAJĀS INDUSTRIJĀS
Pētniecības virziens: Zīmola identitāte un zīmola vērtības radīšana

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Prioritāte*: Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā*

[41] https://likumi.lv/ta/en/en/id/334025
[42] https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/8eec1828-en.pdf?expires=1718369703&id=id&accname=guest&checksum=C3F61B84F9DF68D1A767A9BFDDF81C5B
[43] https://www.mk.gov.lv/lv/media/15165/download?attachment
[44] https://www.oecd.org/en/publications/equity-and-inclusion-in-education_e9072e21-en.html
[45] https://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2023/10/unesco_bie_2021_web_inclusive_educatio n_resrouce_pack.pdf
[46] https://www.bank.lv/darbibas-jomas/finansu-pratiba/strategija-un-izvertejums
[47] https://likumi.lv/ta/id/315879-par-latvijas-nacionalo-attistibas-planu-20212027-gadam-nap2027
[48] https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461
[49] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[50] https://www.izm.gov.lv/lv/media/5773/download?attachment

labklājība", virziens: Produktivitāte, inovācija un eksports[51].

- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju politika 2021.-2027. gadam[52].
- Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādnes 2021.-2027. gadam.
- Mērķis: *Paaugstināt inovācijas kapacitāti un zināšanu un pētniecības sociālo un ekonomisko vērtību*[53].

Pētniecības virziens: Digitālo spēļu izpēte

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns NAP2027. Prioritāte*: Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība", virziens: Produktivitāte, inovācija un eksports*[54].
- Ar viedās specializācijas stratēģiju saistītā pētniecība un inovācijas – RIS3. *Joma: Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas*[55].
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju politika 2021.-2027. gadam [56].
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju pamatnostādņu 2021.-2027. gadam 2.apakšmērķis *Paaugstināt inovācijas kapacitāti un zināšanu un pētniecības sociālo un ekonomisko vērtību*[57]

(4) Stratēģiskā specializācija 4. INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS Pētniecības virziens: E-mācību tehnoloģijas un vadība.

Šis pētniecības virziens ir cieši saskaņots ar IAM 4 "Kvalitatīva izglītība", kā arī tas atbalsta IAM9 "Ražošana, inovācijas un infrastruktūra".

Atbilstība valsts stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem mērķiem:

- Nacionālais attīstības plāns – NAP2027. Prioritāte *"Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība", virziens: Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi*[58].
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju politika 2021.-2027. gadam [59].
- LR MK noteikumi "Par Izglītības attīstības pamatnostādnēm 2021.-2027.gadam"[60].
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju pamatnostādņu 2021.-2027.gada 2.apakšmērķis *Paaugstināt inovācijas kapacitāti un zināšanu un pētniecības sociālo un ekonomisko vērtību*[61].
- Viedās specializācijas stratēģija (RIS3) Latvijai. *Zināšanu specializācijas joma „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT*)"[62].

2.3. Starpdisciplinārie un lietišķie pētījumi

Daudzdisciplināru/starpdisciplināru pētījumu pieeja ir viens no pīlāriem EKA pētniecības redzējumā, kas definēts "Zinātnes un radošās darbības attīstības stratēģijā 2024.-2028. gadam". Pierādījumi par apņemšanos īstenot šo pieeju ir šādi:

- Darbinieku nolīgšana, kuriem ir izglītība, pētniecības pieredze un zinātniskās intereses vairākās jomās;
- EKA zinātnisko darbinieku sniegumu veicināšana dažādās zinātnes jomās, kā arī pieteikšanās

[51] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[52] https://likumi.lv/ta/en/en/id/322468-regarding-guidelines-for-science-technology-development-and-innovation-20212027
[53] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[54] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?attachment
[55] https://www.izm.gov.lv/en/smart-specialisation-strategy-ris3
[56] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[57] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[58] https://www.mk.gov.lv/en/media/15165/download?a
[59] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[60] https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam
[61] https://polsis.mk.gov.lv/documents/7053
[62] https://www.izm.gov.lv/en/media/3748/download?attachment

Latvijas zinātnes padomes eksperta statusam dažādās jomās sekmēšana;

- EKA zinātnisko darbinieku mudināšana veikt daudzdisciplinārus/ starpdisciplinārus pētījumus sadarbībā ar pētniekiem, kas pārstāv dažādas pētniecības jomas vai uzņēmējdarbības nozares pārstāvjus;
- Starptautisku pētniecības grupu izveide, īpašu uzmanību pievēršot daudzdisciplinaritātei/ starpdisciplinaritātei;
- Dalība starptautiskos projektos, kas veltīti daudzdisciplināriem/starpdisciplināriem jautājumiem;
- Darbs zinātniskajā laboratorijā, kas aprīkota ar pētniecības instrumentiem un programmatūru starpdisciplināru jautājumu risināšanai.

Saskaņā ar Augstskolu likumu (3.pantu[4]), EKAi ir "lietišķo zinātņu augstskolas" statuss, un tās mērķis ir "veikt lietišķos pētījumus, kā arī nodrošināt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi attiecīgajās tautsaimniecības nozarēs [..]". EKA pētnieki galvenokārt ir iesaistīti lietišķajā pētniecībā. Tomēr fundamentāli pētījumi tiek veikti arī teorētisko koncepciju izpētē.

2.4. Atbilstība valsts un starptautiskajām pētniecības programmām

EKA zinātniskā specializācija un galvenie pētniecības virzieni ir saskaņoti ar šādām pētniecības darba programmām:

- Pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa (*Horizon Europe*)" 2025.-2027. gada stratēģiskais plāns[63], kurā galvenā uzmanība pievērsta pašreizējām ES prioritātēm 2025.-2027.gada periodā:
  - Zaļā pāreja (EKA pētniecības virziens "Ilgtspējīga attīstība");
  - Digitālā pāreja (EKA pētniecības virziens "Digitālā ekonomika un biznesa digitālā transformācija");
  - Elastīga, konkurētspējīga, iekļaujoša un demokrātiska Eiropa (EKA pētniecības virzieni "Sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas attīstība/ Korporatīvā sociālā atbildība un ESG prakse vērtību radīšanai iesaistītajām pusēm", "Iekļautība un daudzveidība augstākajā izglītībā", "Intelektuālā kapitāla pārvaldība".
- Eiropas pētniecības telpas (EPT) darba kārtības ES un LIFE prioritātes[64]:
  - Dzimumu līdztiesība un iekļautība (EKA pētniecības virziens "Iekļautība un daudzveidība augstākajā izglītībā")
  - Akadēmiskās institūcijas (EKA pētniecības virziens "Izglītības un kompetenču nākotne")
- Eiropas politikas pētījumu centra (CEPS)[65] pētniecības prioritātes:
  - Zaļās darbavietas un nākotnes prasmes (EKA pētniecības virziens "Izglītības un kompetenču nākotne")
  - Korporatīvās pārvaldības sistēmas efektivitāte (EKA pētniecības virziens "Sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas attīstība/ KSA un ESG prakse vērtību radīšanai iesaistītajām pusēm")
- Viedās specializācijas stratēģija (RIS3) Latvijai[66] (*jomas: Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; Zināšanu ietilpīga bioekonomika, joma ar horizontālu ietekmi: Sociālās un humanitārās zinātnes*)

3. ĒTIKA UN GODĪGUMS ZINĀTNĒ

[63] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1572
[64] https://eu-life.eu/sites/default/files/2022-08/EULIFE_statetement_ERAactions_July2022.pdf
[65] https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2024/04/CEPS-Research-Priorities-2024-25-1.pdf
[66] https://www.izm.gov.lv/en/smart-specialisation-strategy-ris3

3.1 Ētikas standarti

(1) Zinātniskajā darbībā EKA seko "Eiropas Rīcības kodeksam par pētniecības integritāti"[67], kas veicina ētisku domāšanu zinātniskajā sabiedrībā. Tajā aprakstītie principi attiecas uz visu augstskolas pētniecības sistēmu un visām disciplīnām.

(2) EKA ir Eiropas Akadēmiskās integritātes tīkla ENAI dalībniece.[68] Izpratnē par akadēmiskās integritātes jautājumiem EKA ievēro "Vispārējās pamatnostādnes par akadēmisko integritāti"[69] standartus.

(3) EKA pētniekiem jāievēro ētikas principi un ētikas standarti, kas dokumentēti iekšējā EKA dokumentā "Ētikas un akadēmiskā godīguma kodekss".

3.2. Mākslīgā intelekta izmantošana pētniecībā

Lai veicinātu akadēmisko godīgumu mainīgajā tehnoloģiju laikā, EKA ir ieviesusi "Vadlīnijas MI integrācijai EKA studiju un pētniecības procesā"[70]. MI tiek uzskatīts par noderīgu rīku datu analīzē, prognozēšanā un modelēšanā, taču tā izmantošana ir jāveic, ievērojot ētikas principus. Pētniekiem jānodrošina, ka MI tiek izmantots atbildīgi, nodrošinot:

- datu caurspīdīgumu – MI algoritmi un lēmumu pieņemšanas procesi ir atklāti un pamatoti;
- neitralitāti un objektivitāti – jāizvairās no diskriminācijas vai aizspriedumiem, kas var rasties, izmantojot MI rīkus;
- informācijas pārbaudi – MI rezultāti ir jāvērtē cilvēka kontrolē, lai nodrošinātu, ka gala lēmumi ir atbildīgi un atbilstoši cilvēka vērtībām un ētikai.

MI radītais saturs, kas tiešā veidā ir iestrādāts studiju vai zinātniskajā darbā (rakstā) un uz kuru nav atbilstoša norāde, tiek uzskatīts par plaģiātismu – citu autoru darbu vai ideju izmantošanu, nenorādot sākotnējo avotu.

3.3. Akadēmiskā brīvība

Akadēmiskā brīvība ir pamatprincips, kas nodrošina pētniecības un mācīšanas integritāti, radošumu un sabiedrisko nozīmīgumu Ekonomikas un kultūras augstskolā. Šis princips tiek īstenots saskaņā ar *Eiropas pētnieku hartu*[71], *Latvijas Republikas Augstskolu likumu*[72] un *Zinātniskās darbības likumu*[73].

EKA garantē, ka akadēmiskie darbinieki un pētnieki var brīvi izvēlēties, veikt un publicēt pētījumus savā specializācijas jomā bez institucionālas iejaukšanās, ja vien viņu darbība atbilst ētikas normām, tiesiskajām prasībām un EKA institucionālajām saistībām. Pētniekiem ir tiesības mācīt, paust viedokli un publiski diskutēt par pētījuma rezultātiem un interpretācijām, tostarp arī par pretrunīgiem vai kritiskiem jautājumiem, ievērojot akadēmiskās atbildības principus.

Lai nodrošinātu šī principa īstenošanu, EKA veic šādus pasākumus:

- Institucionālā aizsardzība: netiek īstenota cenzūra vai pētījumu tēmu ierobežošana, ja tās atbilst akadēmiskajiem standartiem un EKA pētniecības prioritātēm, izņemot gadījumus, kad pastāv tiesiski, ētiski vai konfidencialitātes ierobežojumi.
- Pārredzami procesi: pētniecības projektu apstiprināšana, iekšējā finansējuma piešķiršana un recenzēšanas procesi tiek balstīti uz akadēmisko kvalitāti, nozīmīgumu un ētisko atbilstību, nevis politiskiem, ideoloģiskiem vai komerciāliem apsvērumiem.
- Tiesības publicēt un izplatīt: pētniekiem tiek nodrošinātas tiesības publicēt pētījumu rezultātus atzītos zinātniskos izdevumos, ievērojot intelektuālā īpašuma tiesības un līgumsaistības ar sadarbības partneriem.
- Tiesības akadēmiskai izpausmei: akadēmiskajiem darbiniekiem ir tiesības piedalīties publiskās

[67] https://allea.org/code-of-conduct/
[68] https://www.academicintegrity.eu/wp/pages/members/
[69] https://academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2022/04/Guidelines_amended_version_1.1_09_2019.pdf
[70] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_AI_vadlinijas_v01_2024_LV.pdf
[71] https://euraxess.ec.europa.eu/hrexcellenceaward/european-charter-researchers#the-european-charter-for-researchers
[72] https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums
[73] https://likumi.lv/ta/id/107337-zinatniskas-darbibas-likums

debatēs, ekspertu diskusijās un politikas dialogos, balstoties uz saviem pētījumiem, bez institucionālām sankcijām, ja tiek ievēroti profesionālie un tiesiskie standarti.

- Aizsardzības mehānismi: EKA nodrošina skaidru sūdzību un pārsūdzību kārtību gadījumos, kad akadēmiskā brīvība var tikt apdraudēta vai ierobežota.
- Ētiska prakse: akadēmiskā brīvība tiek īstenota saskaņā ar *EKA Ētikas kodeksā*[74] noteiktajiem principiem, kas veicina cieņu, godīgumu un atbildību akadēmiskajā kopienā.

4. PĒTNIECĪBAS REZULTĀTI UN IZPLATĪŠANA

4.1. Pētnieka pienākumi pētījumu rezultātu izplatīšanā

4.1.1. Saskaņā ar „Zinātniskās darbības likumu[75] pētnieku vispārējie pienākumi ir:

6(2) informēt sabiedrību par savu zinātnisko pētījumu rezultātiem, kā arī savas kompetences ietvaros sniegt konsultācijas un eksperta atzinumus;

6(3) popularizēt zinātnes sasniegumus un atziņas, sniegt atzinumus par moderno tehnoloģiju un organizatorisko paņēmienu izmantošanas iespējām Latvijas tautas labklājības un valsts saimnieciskās konkurētspējas attīstībai.

4.1.2. Atbilstoši "Eiropas pētnieku hartai"[76] visiem pētniekiem saskaņā ar līgumsaistībām jānodrošina, ka viņu pētījumu rezultāti tiek izplatīti un izmantoti, piemēram, paziņoti citām pētniecības iestādēm, pārnesti vai, ja vajadzīgs, komercializēti. Pētniekiem jānodrošina, lai sabiedrība kopumā par viņu zinātnisko darbību tiktu informēta veidā, lai to varētu saprast nespeciālisti, tādējādi uzlabojot sabiedrības izpratni par zinātni.

4.2. Publicēšanas politika

4.2.1. EKA pētnieki tiek aicināti publicēt savu pētījumu rezultātus:

- Publikācijās recenzētos žurnālos. Priekšroka tiek dota: Clarivate Analytics Web of Science, SCOPUS or ERIH+ indeksētiem žurnāliem, atbilstoši "Latvijas Zinātnes padomes ekspertu tiesību piešķiršanas un ekspertu komisiju izveides kārtībā" (Ministru kabineta noteikumi Nr. 320, no 09.07.2019) noteiktajām prasībām. Īpaša prioritāte ir SCOPUS/WOS žurnālos publicētajiem rakstiem, kas ierindoti pirmajās divās kvartilēs (Q1/Q2 žurnālos).
- Referātos konferencēs. Prioritāte tiek piešķirta konferencēm, kas nodrošina publicēšanas iespējas SCOPUS/WOS indeksētos izdevumos.
- Grāmatās un grāmatu nodaļās. Prioritāte tiek piešķirta grāmatām, kuras izdevuši atzīti izdevēji: Springer, Emerald, Elsevier un citi.
- Tehniskos ziņojumos un politikas pārskatos. Šīm publikācijām vērtību piešķir dalīšanās ar pētījumu rezultātiem ar nozares, valdības un neakadēmiskām ieinteresētajām pusēm.

4.3. Pētījumu rezultātu izplatīšana un atvērtā piekļuve (*Open Access*)

EKA atbalsta brīvpieeju jeb atvērto piekļuvi, t.i., zinātniskās komunikācijas publicēšanas modeli, kas padara pētījumu informāciju pieejamu lasītājiem bez maksas. Pētnieki tiek mudināti padarīt savu darbu atklāti pieejamu, atsaucoties uz jebkuru augstskolas vai valsts atvērtās piekļuves politiku.

EKA atvērtās piekļuves pieejas galvenie principi ir saskaņoti ar Latvijas atvērtās zinātnes stratēģijas[77] galvenajiem pīlāriem:

[74] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_Etikas_kodekss.pdf
[75] https://likumi.lv/ta/id/107337-zinatniskas-darbibas-likums
[76] https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter/european-charter
[77] www.izm.gov.lv/lv/media/17069/download

1. Atvērta pieeja zinātniskām publikācijām;
   - EKA pētnieciskās darbības rezultātā tapušie zinātniskie darbi pārsvarā tiek publicēti brīvpieejas žurnālos, nodrošinot sabiedrībai bez maksas piekļuvi zinātnes sasniegumiem;
   - EKA izdod brīvpieejas žurnālu "Ekonomika un Kultūra"[78];
   - EKA ir atvērtas piekļuves papīra repozitorijs[79].
2. FAIR pētījuma dati
   - EKA ir atvērtas piekļuves pētījumu datu krātuve
3. Pilsoņu zinātne
   - EKA ir vairāki pētniecības virzieni ar pastāvīgām iniciatīvām ar plašākas sabiedrības līdzdalību.

EKA ir apņēmusies nodrošināt, ka pētniecības rezultāti sasniedz plašu auditoriju, veicinot zināšanu apmaiņu un maksimāli palielinot pētniecības ietekmi. Lai to panāktu, augstskola atbalsta dažādus izplatīšanas kanālus, ļaujot pētniekiem pielāgot savu komunikāciju akadēmiskajai, industrijas un sabiedrības auditorijai:

- Recenzētie akadēmiskie žurnāli: primārais kanāls augstas kvalitātes zinātniskām publikācijām.
- Akadēmiskās konferences un simpoziji: par pētījumu rezultātu apmaiņu, atgriezeniskās saites saņemšanu un tīklošanu akadēmiskajā vidē.
- Brīvpieejas jeb atvērtas piekļuves platformas, piemēram, *The Collaborative Library* [80].
- Universitāšu rīkotie semināri, darbnīcas un publiskās lekcijas: Iespējas tiešai sadarbībai gan ar akadēmiskajām, gan neakadēmiskajām auditorijām. EKA organizētais ikgadējais pasākums ir starptautiskā zinātniskā konference "Emerging Trends in Economics, Culture and Humanities (etECH)"[81].
- Tiešsaistes vebināri un virtuālās konferences: elastīgas iespējas sadarbībai gan ar akadēmiskajām, gan neakadēmiskajām auditorijām visā pasaulē.
- Plašsaziņas līdzekļi. Piemēram, preses relīzes jaunumu portālos *delfi.lv, lsm.lv.*
- Profesionālie žurnāli: mērķtiecīgas publikācijas, kas sasaista pētījumu rezultātus ar profesionāļiem un praktiķiem konkrētās nozarēs.
- Institucionālie biļeteni. Piemēram, EKA izmanto *DLearn newsletter,*[82] lai publicētu informāciju par projektiem.
- Institucionālie pārskati. Pētījumu rezultāti tiek apkopoti un publicēti "Zinātniskās un radošās darbības gada pārskatā"[83].

4.4. Intelektuālais īpašums

EKA Intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldības un izmantošanas politikas[84] mērķis ir nodrošināt intelektuālā īpašuma radīšanu, tā tiesisko aizsardzību un efektīvu izmantošanu EKA, tās darbinieku, studējošo un visas sabiedrības interesēs.

EKA atbildīgi un racionāli īsteno savas mantiskās tiesības uz tai piederošo intelektuālo īpašumu vai tā daļu, ievērojot spēkā esošos normatīvos aktus, tajā skaitā personu Patentu likumā un Autortiesību likumā noteiktās autora personiskās tiesības.

[78] https://sciendo.com/journal/JEC
[79] https://www.augstskola.lv/?parent=631&lng=eng
[80] https://thecollaborativelibrary.com/
[81] https://etech.eka.edu.lv/
[82] https://dlearn.eu/news/newsletters/
[83] https://www.augstskola.lv/?parent=208&lng=eng
[84] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_intelektuala_ipasuma_politika_2024.pdf

EKA ir primārās mantiskās tiesības uz intelektuālo īpašumu, ko ir radījis darbinieks vai studējošais, ja vien spēkā esošajos tiesību aktos, vienošanās ar darbiniekiem vai studējošajiem vai arī līgumos ar sadarbības partneriem nav noteikts citādi.

EKA ir tiesības pilnā apmērā vai daļēji atteikties no tiesībām uz intelektuālo īpašumu. Šajā gadījumā darbinieks vai studējošais ir tiesīgs to komercializēt, sadarbojoties ar EKA vai patstāvīgi.

5. SADARBĪBA ZINĀTNĒ UN ZINĀŠANU PĀRNESE

Sadarbība pētniecībā ir viens no Ekonomikas un kultūras augstskolas (EKA) stratēģiskajiem pamatiem, un tās mērķis ir paaugstināt zinātniskās un mākslinieciskās darbības rezultātu kvalitāti, aktualitāti un ietekmi. Tā atspoguļo augstskolas misiju veidot starpdisciplināru un inovatīvu akadēmisko vidi, kurā zināšanas tiek radītas kopīgi, aktīvi sadarbojoties dažādu nozaru, sektoru un valstu pārstāvjiem.

Sadarbības pētniecībā mērķi ir noteikti EKA stratēģiskajos dokumentos. ZRDAS[85] kā atsevišķa prioritāte (Pr4) ir noteikta "Sadarbība pētniecībā un radošajā darbībā", paredzot stiprināt esošo un veidot jaunu sadarbību ar citām Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības iestādēm, uzņēmējdarbības un publisko sektoru. Savukārt IMS2028 kā viena no prioritātēm (Pr6) ir noteikta "Starptautiskā sadarbība akadēmiskajā, pētnieciskajā un radošajā darbībā".

Īstenojot kopīgas pētniecības iniciatīvas ar citām augstskolām, pētniecības centriem, nozaru, publiskā sektora un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, EKA var risināt sarežģītus, praksē aktuālus izaicinājumus, piemēram, digitālo transformāciju, ilgtspēju un sociālās inovācijas.

EKA atbalsta un uzrauga sadarbību pētniecībā dažādās tās formās:

- Iekšējā sadarbība: starpdisciplināra sadarbība EKA ietvaros starp dažādu studiju jomu un programmu pārstāvjiem, kā arī starp dažādām pētniecības grupām.
- Nacionālā sadarbība: sadarbība ar Latvijas augstskolām, pētniecības institūtiem, nevalstiskajām organizācijām, valsts iestādēm un uzņēmumiem.
- Starptautiskā sadarbība: dalība ES finansētos projektos un pasaules pētniecības tīklos, kopīgu publikāciju izstrāde un piedalīšanās apmaiņas programmās.
- Publiskās un privātās partnerības (PPP): sadarbība ar privāto sektoru un valsts institūcijām, lai veicinātu lietišķo un sabiedriski nozīmīgo pētniecību.

Iepriekš aprakstītās sadarbības ietvaros EKA apzina un iesaista dažādas ieinteresētās puses, tostarp Latvijas un ārvalstu ārējās organizācijas un kopienu pārstāvjus, kuru intereses vai vajadzības ir saistītas ar EKA darbību vai kurus tā var ietekmēt. Šāda pieeja sekmē EKA Attīstības stratēģijas 2028 trešā stratēģiskā mērķa "Sadarbība un zināšanu pārnese" sasniegšanu, īpaši 3.1. un 3.2. uzdevuma izpildi, kas saistīti ar EKA ekosistēmas stiprināšanu un iesaisti inovācijās un zināšanu pārnesē.

Ieinteresēto pušu apzināšanu sāk ar konkrētas sadarbības vajadzības noteikšanu. Atbildīgie darbinieki meklē piemērotus partnerus sadarbības pasākumos Latvijā un ārvalstīs, izmantojot esošos kontaktus, profesionālās asociācijas un sadarbības tīklus. Potenciālos partnerus izvērtē atbilstoši paredzētajai darbībai piemērojamiem kritērijiem, kas norādīti turpmākajā tabulā. Tiešā saziņā precizē savstarpējās intereses, paredzēto ieguldījumu un sagaidāmos rezultātus.

1. tabula. Ieinteresēto pušu apzināšana un iesaiste

Sadarbības joma	Mērķis	Ieinteresēto pušu apzināšanas kritēriji	Atbildība	Pamatojošā informācija
Pētniecība	Apzināt papildinošas ekspertizināšanas, datus vai infrastruktūru EKA prioritātēm atbilstošai pētniecībai; veikt	Atbilstība EKA pētniecības prioritātēm: ilgtspējai, aprites ekonomikai, digitālajai transformācijai, sociālajai uzņēmējdarbībai un inovācijām izglītībā.	Pētniecības virzienu koordinatori, iesaistot pētniekus.	Pētniecības virzieni;

[85] https://www.augstskola.lv/upload/2.1.ZRDAS2028_LV_groz_271124_apstiprinats.pdf

	kopīgus pētījumus un sagatavot publikācijas.	Akadēmiskā un pētnieciskā reputācija, piemēram, pozīcijas starptautiskajos reitingos QS, THE u. c.		Sadarbības pētniecībā pārskats;
		Atbilstošas ekspertizināšanas, publikācijas un piekļuve nepieciešamajiem datiem, pētījuma dalībniekiem vai infrastruktūrai.		Kopīgi pētījumi un publikācijas.
Sadarbība izdevējdarbībā un konferenču organizēšanā	Apzināt ekspertus un institucionālos partnerus dalībai žurnālu redkolēģijās, recenzēšanā, konferenču zinātniskajās komitejās, kopīgu sekciju veidošanā un pasākumu organizēšanā.	Žurnāla tematiskajam tvērumam vai konferences tēmām atbilstošas ekspertizināšanas. Publikāciju sagatavošanas un recenzēšanas pieredze. Paredzētajai lomai atbilstoša redakcionālā darba vai pasākumu organizēšanas pieredze.	EKA izdevējdarbības vadītājs un attiecīgo žurnālu redaktori; konferenču koordinatori un organizācijas komitejas.	Šīs politikas 1. nodaļa; Konferences; Informācija par sadarbību pētniecībā.
Studiju process	Apzināt praktiķus un organizācijas, kas var sniegt ieguldījumu studiju programmu attīstībā, vieslekciju nodrošināšanā, prakses iespēju veidošanā, studentu pētniecībā un noslēguma darbu vērtēšanā.	Atbilstība EKA studiju virzienu saturam: ekonomikai, mārketingam, tiesību zinātnei, informācijas tehnoloģijām un kultūrai. Atbilstība konkrētu studiju programmu saturam, piemēram, datorspēļu dizainam, aprites ekonomikai un sociālajai uzņēmējdarbībai, kultūras vadībai u. c. Profesionālās zināšanas un pieredze, kā arī spēja nodrošināt praktiskās mācīšanās iespējas un sniegt atgriezenisko saiti par studentu darbu un studiju programmu saturu.	Studiju programmu direktori, iesaistot attiecīgos mācībspēkus.	Sadarbība studiju procesā; Sadarbības studiju procesā pārskats.
Projekti	Apzināt partnerus, kas nepieciešami projekta pieteikuma izstrādei, konsorcija izveidei un plānoto projekta aktivitāšu īstenošanai.	Pieredze finansētos pētniecības projektos, piemēram, iepriekšēja dalība nacionālās vai starptautiskās pētniecības programmās, tostarp "Apvārsnis Eiropa", Erasmus+ un nacionālo zinātnes fondu programmās. Ģeogrāfiskā atrašanās vieta: atbilstība konkrētā projektu konkursa nosacījumiem, mobilitāšu organizēšanas iespējas un konsorcija prioritārās valstis. Konkrētiem projektu konkursiem nepieciešamas specifiskas ekspertizināšanas vai infrastruktūra.	Projekta vadītājs, atbilstoši projekta saturam iesaistot pētniecības virzienu koordinatorus un studiju programmu direktorus.	Projekti.
Zināšanu izplatīšana un pārnese	Apzināt partnerus, kas sekmē pozitīvu ietekmi uz sabiedrību, sabiedrības izglītošanu, EKA pētniecības rezultātu izplatīšanu un atpazīstamības palielināšanu.	Atbilstība EKA pētniecības prioritātēm un studiju virzieniem. Piekļuve paredzētajai akadēmiskajai, profesionālajai, politikas veidotāju vai kopienu auditorijai. Iespējas radīt sociālo ietekmi.	Attiecīgo pētniecības virzienu koordinatori un studiju programmu direktori, atbilstoši aktivitātei iesaistot pētniekus,	Zinātniskās darbības gada pārskats.

			mācībspēkus un studentus.	
Komercializācija	Apzināt partnerus pētniecības laboratorijas pakalpojumu pasūtīšanai un pētniecības un radošās darbības rezultātu, piemēram, datorspēļu un interjera dizaina risinājumu, attīstīšanai un komerciālai izmantošanai.	Atbilstība EKA pētniecības prioritātēm, laboratorijas iespējām un studiju programmu rezultātiem. Konkrēta komerciāla vajadzība vai interese un spēja atbalstīt rezultātu komerciālu izmantošanu. Atbilstošas zinātniskās un nozares ekspertizināšanas.	Pētniecības laboratorijas vadītājs; radošo jomu studiju programmu direktori.	Pētniecības laboratorija; Zinātniskās darbības gada pārskats; Intelektuālā īpašuma politika, VI–VII nodaļa.

Sadarbības rādītāji un ieinteresēto pušu iesaiste tiek vērtēti kopējā pētnieciskā snieguma novērtēšanas ietvaros, ņemot vērā kopīgas publikācijas, sadarbības projektu un līgumu skaitu u. c. Progresa izvērtēšana notiek ikgadējā kārtībā atbilstoši plānošanas dokumentiem: ZRDAS rīcības plānam, IMS rīcības plānam un zināšanu izplatīšanas plānam.

6. ZINĀTNISKĀ PERSONĀLA VADĪBA

6.1. Vispārīga informācija

(1) EKA zinātniskais personāls sastāv no vadošajiem pētniekiem, pētniekiem un zinātniskajiem asistentiem. Vadoties pēc "Eiropas Komisijas Padomes ieteikumiem par Eiropas sistēmu, lai piesaistītu un saglabātu pētniecību, inovācijas un uzņēmējdarbības talantus 2023/0285"[86], EKA stratēģiskajos dokumentos, iekšējā un ārējā komunikācijā izmanto arī šādus pētnieku profila apzīmējumus:

- R1 – pirmā posma pētnieks: pētnieki, kuri veic pētījumus citu uzraudzībā, līdz doktoranta vai līdzvērtīgas kompetences un pieredzes līmenim.
- R2 – atzīts pētnieks: pētnieki ar doktora grādu vai līdzvērtīgu kompetenci un pieredzi, kuri vēl nav sasnieguši ievērojamu neatkarības pakāpi paši savu pētījumu izstrādē, finansējuma piesaistē vai pētniecības grupas vadīšanā.
- R3 – pastāvīgs pētnieks: pētnieki ar doktora grādu vai līdzvērtīgu kompetenci un pieredzi, kuri var neatkarīgi izstrādāt paši savus pētījumus, piesaistīt finansējumu un vadīt pētniecības grupu.
- R4 – vadošais pētnieks: pētnieki ar doktora grādu vai līdzvērtīgu kompetenci un pieredzi, kurus kolēģi ir atzinuši par vadošiem savā pētniecības jomā.

R1 un R2 profili tiek uzskatīti par pētniekiem, kas strādā agrīnā profesionālās darbības posmā, un

R3 un R4 profili – par vecākajiem pētniekiem.

(2) Politikas mērķis zinātniskā personāla jautājumos ir izveidot efektīvu zinātniskā personāla vadības praksi Augstskolā saskaņā ar "Ekonomikas un kultūras augstskolas Satversmi"[87], "Ekonomikas un kultūras augstskolas attīstības stratēģiju 2028"[88] un "Ekonomikas un kultūras augstskolas zinātnes un radošās darbības attīstības stratēģiju 2024.-2028. gadam"[89], lai sasniegtu EKA stratēģiskos mērķus.

(3) Zinātniskā personāla vadības politika tiek īstenota saskaņā ar Darba likumu[90], Augstskolu likumu[91], Zinātniskās darbības likumu[92], un citiem ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem, kas reglamentē Augstskolas darbību.

[86] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:277a226c-215b-11ee-94cb-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
[87] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_Satversme_20220601_speka_esosa.pdf
[88] https://www.augstskola.lv/upload/EKA_strategija_2028.pdf
[89] https://www.augstskola.lv/upload/[2]ZRDAS2028_apstiprinats_06.03.2024._LAT.pdf
[90] https://likumi.lv/ta/id/26019-darba-likums
[91] https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums
[92] https://likumi.lv/ta/id/107337-zinatniskas-darbibas-likums

(4) Augstskolas zinātniskā personāla darba samaksas nosacījumi ir noteikti "Nolikumā par Ekonomikas un kultūras augstskolas darbinieku darba samaksu".

(5) EKA zinātniskā personāla vadība nodrošina vienlīdzīgu attieksmi, ievērojot līdztiesību un izslēdzot diskrimināciju pēc dzimuma, vecuma, tautības, sociālā stāvokļa vai izcelšanās, mantiskā stāvokļa, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības.

6.2. Zinātniskā personāla plānošana

(1) Zinātniskā personāla plānošana EKA notiek, balstoties uz esošā personāla kapacitātes izvērtēšanu un atbilstību nosprausto mērķu sasniegšanai, informāciju par jauno projektu vai pētījumu uzsākšanu, esošo projektu vai pētījumu attīstīšanu, vai izmaiņām zinātniskā personāla sastāvā.

(2) Lēmumu par vakanto zinātniskā amata vietu radīšanu pieņem EKA Valde, balstoties uz EKA Zinātņu prorektora pieprasījumu.

6.3. Zinātniskā personāla atlase un pieņemšana darbā

(1) Zinātniskā personāla atlasi nosaka "Nolikums par vēlēšanām akadēmiskajos amatos Ekonomikas un kultūras augstskolā".

(2) EKA zinātniskā personāla atlasē tiek ņemti vērā šādi kritērijus:

- izglītības līmenis
- zinātniskā darbība un publikācijas
- vadība vai dalība zinātniskajos projektos
- akadēmiskā darbība
- svešvalodu zināšanu līmenis
- citas personīgās un profesionālās prasmes (starptautiskā pieredze, vadības prasmes u.tml.)

(3) Atlases kritēriju bāzes līmenis katram amatam ir noteikts amatu aprakstos (apstiprināti ar EKA Valdes lēmumu Nr. 1-3/22-03 no 12.01.2022.), kā arī "Zinātniskās institūcijas nolikumā"[93].

(4) Zinātniskā personāla atlase EKA tiek organizēta atklātā konkursa kārtībā, nodrošinot, lai atlases process ir caurskatāms un ir balstīts uz kvalifikācijas, kompetenču un atbilstības zinātniskajiem kritērijiem novērtēšanu.

(5) Ievēlēšanas process notiek saskaņā ar "Zinātniskās institūcijas nolikumu"[94] un "Ekonomikas un kultūras augstskolas Zinātniskās padomes nolikumu"[95].

(6) Lēmumu par personas ievēlēšanu vadošā pētnieka, pētnieka vai zinātniskā asistenta amatā pieņem EKA Zinātniskā Padome. Zinātniskās Padomes lēmumu apstiprina EKA Senāts, saskaņā ar "Senāta nolikumu".

(7) Darba līgumus ar Zinātniskās institūcijas "Ekonomikas un kultūras augstskola" akadēmisko personālu uz sešiem gadiem slēdz EKA Valde. Darba līgumus ar pārējo zinātnisko personālu slēdz EKA Rektors.

(8) Jauno darbinieku, veicot nepieciešamo informēšanu atbilstoši veicamajiem pienākumiem, darbā ievada Zinātnes daļas administrācijas vadītājs vai Zinātniskās institūcijas attīstības vadītājs.

6.4. Zinātniskā personāla koordinēšana

Pētniecības virzienus apstiprina EKA Zinātniskā padome un Augstskolas attiecīgā studiju virzienu studiju padome, kuras darbību nosaka "Ekonomikas un kultūras augstskolas Studiju padomes nolikums".

[93] https://www.augstskola.lv/upload/ZIN%C4%80TNISK%C4%80S%20INSTIT%C5%AACIJAS%20NOLIKUMS_2022.pdf
[94] https://www.augstskola.lv/upload/ZIN%C4%80TNISK%C4%80S%20INSTIT%C5%AACIJAS%20NOLIKUMS_2022.pdf
[95] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-EKA_ZP_nolikums_Groz_LV.pdf

Pētniecības virziena darba rezultātus nodrošina EKA zinātniskais personāls – vadošie pētnieki, pētnieki, zinātniskie asistenti un pētnieciskās grupas, kurās tiek arī iesaistīti studējošie. Pētniecisko grupu darbu organizē virziena koordinators. Virzienu koordinators darbojas saskaņā ar "Ekonomikas un kultūras augstskolas Pētnieciskās un mākslinieciskās jaunrades darbības nolikumu". Par sava virziena darbību koordinators reizi ceturksnī iesniedz Zinātniskās institūcijas attīstības vadītājam pētniecības virziena darbības progresa pārskatu (1. pielikums "Pētnieciskās un mākslinieciskās jaunrades darbības nolikums").

6.5. Zinātniskā personāla snieguma novērtēšana un atzīšana

(1) Zinātniskā personāla novērtēšana EKA notiek saskaņā ar procedūru, kas ir aprakstīta "EKA zinātnisko darbinieku snieguma novērtēšanas kārtībā"[96].

(2) Vērtēšanas process notiek katra akadēmiskā gada beigās (jūnijā). Decembrī notiek starpvērtēšana.

(3) Zinātniskā personāla novērtēšanas rezultātus dokumentē un izmanto, lai novērtētu darbinieka snieguma atbilstību augstskolas un zinātniskās institūcijas prasībām un pieņemtu lēmumus par slodzes un/vai atalgojuma izmaiņām, apbalvošanu, turpmāko sadarbību.

(4) EKA zinātniskā personāla sasniegto rezultātu atzīšana:

- apbalvojumi par izciliem pētījumiem (parasti tiek piešķirti EKA Zinātnes kluba sanāksmēs, etECH *Best paper Award*);
- paaugstinājums zinātniskajā karjerā;
- finansējuma piešķiršana dalībai konferencēs;
- zinātnisko sasniegumu akcentēšana EKA gada pārskatos;
- vadošās lomas nodrošināšana EKA starptautiskajās pētniecības grupās.

2. tabula. Zinātniskā personāla pārvaldība un atbildīgās personas

Zinātniskā personāla pārvaldības procesa sastāvdaļa	Darbība	Attiecīgais dokuments	Atbildīgās personas
Personāla plānošana	Mērķu un prioritāšu noteikšana		Zinātņu prorektors
	Esošo darbinieku kompetenču un spēju analīze Personāla analīzes vajadzības		Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Personāla atlase un pieņemšana darbā	Konkursa izsludināšana un kandidātu dokumentu pieņemšana	*Nolikums par vēlēšanām akadēmiskajos amatos Ekonomikas un kultūras augstskolā*	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
	Kandidātu izvērtēšana un lēmumu pieņemšana	*Zinātnes Padomes nolikums*[97]	Zinātniskā padome
	Kandidāta apstiprināšana amatā	*Senāta nolikums*	Senāts
	Darba līguma sagatavošana		Zinātnes daļas administrācijas vadītājs Rektorāta lietvede
	Onboarding		Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Personāla darba koordinēšana		*Pētnieciskās un mākslinieciskās jaunrades darbības nolikums*	Pētniecības virzienu koordinatori Zinātnes daļas administrācijas vadītājs

[96] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZI_Darb_nov_kart_Groz_LV.pdf
[97] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-EKA_ZP_nolikums_Groz_LV.pdf

Personāla Novērtēšana un darbības rezultātu atzīšana		*Zinātniskā personāla darbības novērtēšanas procedūra*[98] *Akadēmiskā personāla darbības novērtēšanas procedūra*	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs Kvalitātes vadītājs
Personāla attīstība		*Zinātniskā personāla attīstības stratēģija*	Zinātņu prorektors Zinātnes daļas administrācijas vadītājs

7. ATBALSTS PĒTNIEKIEM

Lai veicinātu pētnieku personīgo un karjeras izaugsmi, paplašinātu pētniecisko ekspertīzi, kontaktu tīklu un veicinātu pētījumu ietekmi, EKA nodrošina saviem pētniekiem plašu atbalsta instrumentu klāstu.

Sadarbība un tīklošanās

EKA pētniekiem ir iespēja sadarboties ar jauniem partneriem un paplašināt savus sadarbības tīklus, līdzdarbojoties pētnieciskajās grupās, starptautiskajos projektos, piedaloties zinātniskajās konferencēs un citos pasākumos. EKA nodrošina pētniekiem tīklošanas iespējas, organizējot Zinātnes klubu[99], ikgadējo starptautisko etECH konferenci[100]un starptautiskās nedēļas[101], kurās pētnieki var dalīties ar savu pētījumu rezultātiem, idejām un saņemt informāciju par inovācijām jomā.

Finanšu atbalsts

EKA sniedz pētniekiem finanšu atbalstu pētniecības veikšanai. Tas ietver atalgojumu par darbu pētnieciskajos projektos, izmaksu segšanu dalībai starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un zinātnisko rakstu publicēšanas izmaksu segšanu. EKA apmaksā zinātnisko rakstu valodas rediģēšanu žurnālam "Economics and Culture". EKA sniedz atbalstu monogrāfiju un citu iespieddarbu izdošanā, kas ietver valodas rediģēšanas, maketa izstrādes un tipogrāfiskās drukas izmaksu segšanu. EKA sniedz atbalstu personālam zinātniskas darbības rezultātu izplatīšanā, pilnīgi vai daļēji apmaksājot to dalību *podkastos*, tiešraidēs, paziņojumus presē un tml. Procedūra finanšu atbalsta saņemšanai ir aprakstīta "Ekonomikas un kultūras augstskolas Pētnieciskās un mākslinieciskās jaunrades darbības nolikuma"[102] 5.daļā. Lai pieteiktos citiem resursiem (programmatūra, piekļuve datu bāzēm, materiālie resursi), pētnieki rīkojas saskaņā ar "Resursu pieprasīšanas procedūru".

Atbalsts pētniecības procesā

Pētniecības koordinēšana. Lai nodrošinātu visaugstāko zinātniskās darbības rezultātu kvalitāti, pētnieciskajās grupās tiek nodrošināta pētniecības procesa uzraudzība un koordinēšana. Vadošie pētnieki sniedz konsultācijas par pētniecības procesa iespējamiem uzlabojumiem. Pētniecības virzieni, kuros darbojas pētnieki, nodrošina metodoloģiskos ieteikumus un pārrauga pētījumu atbilstību starptautiskajiem standartiem. Tai skaitā, nodrošinot palīdzību ētiska pētniecības darba veikšanā. Pētniekiem tiek sniegts konsultatīvais atbalsts publikāciju sagatavošanā un publicēšanā, kā arī palīdzība darbā ar starptautiskajām zinātniskajām datu bāzēm.

Mācības un supervīzija. EKA nodrošina regulāru zinātniskās kvalifikācijas paaugstināšanu un mācības ikgadējos EKA organizētajos pasākumos – Metodiskajā konferencē, *Staff training week*, etECH konferencē. Papildus pētniekiem pieejams līdzfinansējums dalībai starptautiskajās zinātniskajās konferencēs kvalifikācijas paaugstināšanai, tai skaitā ārzemēs. Lai nodrošinātu jauno pētnieku un zinātnisko asistentu mentoringu, pieredzējuši koordinatori un jaunie pētnieki tiek apvienoti darbam pētnieciskajās grupās.

Resursu un informatīvais atbalsts

Visam EKA zinātniskajam personālam ir nodrošināta piekļuve telpām, aprīkojumam, laboratorijām,

[98] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZI_Darb_nov_kart_Groz_LV.pdf
[99] https://www.augstskola.lv/?parent=990&lng=lva
[100] https://www.augstskola.lv/?parent=619&lng=lva
[101] https://www.augstskola.lv/?parent=1490&lng=lva
[102] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZIN_DARB_nolikums_Groz_LV.pdf

bibliotēkas resursiem un starptautiskajām datu bāzēm (t.sk. Scopus). Pētniecības mērķu nodrošināšanai EKA var apmaksāt nepieciešamās programmatūras un licenču iegādi. EKA regulāri sniedz EKA personālam jaunāko informāciju par iespējām piedalīties konferencēs, publicēties u.c. ar zinātni saistītiem pasākumiem.

Personīgā izaugsme un karjeras iespējas

EKA motivē darbiniekus ne tikai aktīvi piedalīties projektos un pētījumos, bet arī aktīvi piesaistīt jaunus projektus un pētījumus, vadīt tos, līdzdarboties. Visiem EKA zinātniskajiem darbiniekiem atbilstoši ieņemamajam amatam ir iespēja profesionāli pilnveidoties, piedaloties konferencēs, starptautiskajās publikācijās, mācībās, ceļot savu kvalifikāciju. Īpaša uzmanība tiek pievērsta jauno pētnieku attīstībai, nodrošinot viņiem piekļuvi nepieciešamajiem resursiem un mentoru atbalstu. Jaunie pētnieki tiek iesaistīti pētnieciskajos projektos, nodrošinot viņiem praktiskas pētniecības prasmes un veicinot viņu profesionālo izaugsmi akadēmiskajā karjerā. Jaunajiem pētniekiem ir pieejams līdzfinansējums studijām doktorantūrā.

Apbalvojumi un atzinība

Lai izceltu un atzītu EKA zinātniskā personāla īpašos sasniegumus pētniecībā, pētnieki var pretendēt uz finanšu prēmiju par augstas kvalitātes rakstiem, kas publicēti Q1, Q2 žurnālos. EKA Zinātnes kluba sapulces laikā informē pētniekus par kolēģu rezultātiem, sasniegumiem un iegūtiem apbalvojumiem, sveicot un piešķirot savas balvas par sasniegto (piemēram, apbalvojums "Labākais EKA pētnieks" vai "Labākais EKA jaunais pētnieks"). Pamatojoties uz ikgadējās novērtēšanas rezultātiem, pētnieki var pretendēt uz finanšu prēmiju par savu individuālo snieguma rādītāju (KPI) pārsniegšanu. Starptautiskās konferences etECH ietvaros labākie ziņojumi saņem balvu "Best presentation award".

Pētnieku labbūtība

Cita starpā EKA rūpējas par savu darbinieku komfortu, labbūtību un motivāciju. EKA nodrošina pētniekiem elastīgu darba kārtību, pieļaujot arī attālināta darba iespējas, lai palīdzētu zinātniekiem līdzsvarot pētniecību ar personīgo dzīvi. Reizi divos gados EKA ZI veic darbinieku apmierinātības pētījumu. lai apzinātu darbinieku vēlmes un pilnveidotu personāla motivēšanas sistēmu.

8. PĒTNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRA

Pētniecības infrastruktūras plānošana

Pētniecības infrastruktūras (PI) plānošana notiek saskaņā ar EKA Pētniecības infrastruktūras apsaimniekošanas plānu. Par plāna izstrādi un ieviešanu atbild zinātņu prorektors. Plāns ietver esošās situācijas aprakstu (vajadzību izvērtēšanu), infrastruktūras attīstību pētniecības prioritāšu ietvaros, pieejamības aspektus, nacionālo un starptautisko sadarbību RI izmantošanā. EKA valde apstiprina Plānu.

Pētniecības infrastruktūras sastāvdaļas

EKA PI ietver: (1) fizisko infrastruktūru; (2) datu bāzes un programmatūra; (3) pētniecības administrēšanas risinājumi; (4) datu uzglabāšanas, sadarbības un datu koplietošanas risinājumi.

<u>Fiziskā infrastruktūra</u> (neskaitot aprīkojumu, ko izmanto arī mācību vajadzībām)

- Telpas, Pērnavas 62, Rīga: EKA Zinātniskā institūcija, EKA Zinātniskā laboratorija, Konferenču zāle, Bibliotēka, Video ierakstu telpa.
- Aprīkojums patērētāju uzvedības izpētei Lab: klēpjdators DELL Alienware x16 R Ultra 9,32Gb, 2Tb, RTX4080, W11P; Monitors DELL P2423DE, 24" IPS, Eye Tracker Smart Eye AI-X 60 Hz
- Aprīkojums VR neirotehnoloģiju laboratorijai (CleverPoint's Technology Lab): VR austiņas Clever Point Marine, EKG sensors, EKG elektrodi Nissha Medical Technology
- Datori un aprīkojums Zinātniskajā iestādē: 5 darba vietas
- Datori un aprīkojums bibliotēkā: 14 darba vietas

<u>Datu bāzes un programmatūra</u>

- Datu bāzes: SCOPUS, EBSCO, LURSOFT, Cambridge Journals Online, Atvērtās piekļuves žurnālu direktorijs, Emerald, Genamics Journal Seek, HeinOnline, Jurn direktorijs, Oapen, Open J-Gate, Oksfordas universitātes prese, Routledge un Taylor&Francis, Sage Journals Online, Scientic & A.
- Programmatūra: iMotions, CleverPoint, NVivo, JAMOVI, VosViewer, uz AI balstīti risinājumi
- Konferences reģistrācijas sistēma https://etech.eka.edu.lv/
- Žurnāla "Ekonomika un Kultūra" tiešsaistes iesniegšanas sistēma
- Žurnāla "Ilgtspēja, sociālās inovācijas un digitālā transformācija" tiešsaistes iesniegšanas sistēma

Pētniecības datu uzglabāšanas, sadarbības un datu koplietošanas risinājumi

- OneDrive "Galvenā mape"
- Moodle mape "Administrācija" https://www.augstskola.lv/moodle/course/view.php?id=1100
- Projektu vadības rīks https://www.adminproject.eu/
- Plaģiāta noteikšanas rīks Ithenticate https://www.ithenticate.com/
- Sadarbības bibliotēka https://thecollaborativelibrary.com/
- EKA papīra krātuve https://www.augstskola.lv/?parent=631&lng=eng
- Projekta ideju apmaiņas un saziņas rīks ar DLearn (Eiropas digitālās mācību tīkla) dalībniekiem https://trello.com/b/i9s7ZNjg/dlearn

Pārvaldība

Pētniecības infrastruktūras pārvaldības (PIM) komandā ietilpst:

- Zinātņu prorektors: atbildīgs par PI attīstības un izmantošanas stratēģisko plānošanu;
- EKA Pētniecības laboratorijas (ResearchLab) vadītājs: atbildīgs par darbības aktivitātēm (fokusgrupu dalībnieku pulcēšana, datu vākšana), ziņošanu par ResearchLab darbību, EKA personāla un studentu iesaisti, komunikāciju ar tehnisko atbalstu;
- Pētniecības administrācijas nodaļas vadītājs: atbildīgs par personāla piesaisti, darbības novērtēšanu un apmācību PI lietošanā;
- Projektu vadības personāls: atbildīgs par EKA projektu īstenošanu, izmantojot EKA PI;
- Pētniecības virzienu/starptautisko pētījumu grupu koordinatori: atbildīgi par darbību vadīšanu un koordinēšanu pētniecības virzienos, izmantojot EKA PI;
- Bibliotekārs: atbildīgs par piekļuvi datu bāzēm un PI bibliotēkā;
- Tehniskā atbalsta personāls: atbild par uzturēšanas pakalpojumiem un lietotāju palīdzību pētniecības infrastruktūrai.

PIM komanda veic šādus uzdevumus:

- plāno pētniecisko darbību, PI izmantošanu un rezultātu sasniegšanas kontroli;
- koordinē pētniecisko darbību ar EKA PI izmantošanu;
- nodrošina pētniecības iekārtu uzturēšanu un efektīvu izmantošanu;
- sniedz konsultācijas par digitālo tehnoloģiju izmantošanu pētniecībā;
- nodrošina piekļuvi EKA pētniecības infrastruktūrai;
- nodrošina apmācību EKA darbiniekiem un studentiem un rosināt viņus izmantot RI.

Apmācība un atbalsts

EKA PIM komanda nodrošina pētnieku un darbinieku apmācības, tehnisko atbalstu un vadību, lai nodrošinātu atbilstošu PI izmantošanu. Pētniecības administrācijas nodaļas vadītājs ir atbildīgs par apmācību un atbalsta pasākumiem.

Novērtēšana un darbības uzraudzība

PI izvērtēšana un uzraudzība notiek saskaņā ar Pētniecības infrastruktūras attīstības plānu. Tas ietver rādītāju (KPI) kopu, lai sistemātiski novērtētu PI izmantošanas efektivitāti, novērtētu PI atbilstību pētniecības prioritātēm un apkopotu lietotāju atsauksmes.

9. ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

Zinātniskās un mākslinieciskās jaunrades darbības rezultāti tiek regulāri analizēti, izvērtējot "Zinātnes un radošās darbības attīstības stratēģijā" izvirzīto mērķu sasniegšanu. Novērtēšanas pamatā ir galvenie snieguma rādītāji (KPI) un snieguma uzlabošanas pasākumi rīcības plānā noteikto prioritāšu ietvaros.

3. tabula. Datu vākšana zinātniskās uzraudzībai un novērtēšanai

Metode un datu avots	Attiecīgais dokuments	Datu vākšanas biežums	Atbildīgās personas
Pētnieku atskaites	*Zinātniskā personāla darbības novērtēšanas procedūra*[103]	divas reizes gadā	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Akadēmiskā personāla atskaites	*Akadēmiskā personāla darbības novērtēšanas procedūra*	reizi gadā	Kvalitātes vadītājs
Pētniecības virzienu koordinatoru atskaites	*Pētnieciskās un mākslinieciskās jaunrades darbības nolikums*[104]	reizi gadā	Attiecīgo studiju virzienu vadītāji
Informācijas analīze no ārējām datu bāzēm: SCOPUS, CA Web of Science, Google Scholar		reizi gadā	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Nacionālās zinātniskās Darbības informācijas sistēmas (NZDIS) informācijas analīze	*Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas noteikumi Nr. 381*[105]	divas reizes gadā	Pētnieki Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Projektu vadītāju ziņojumi		reizi gadā	Projekta nodaļas vadītājs
Pārskats par pētniecības rezultātu izplatīšanas plāna īstenošanu	*Pētniecības rezultātu izplatīšanas plāns*	reizi gadā	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs
Pārskats par pētniecības infrastruktūras attīstības plāna īstenošanu	*Pētniecības infrastruktūras attīstības plāns*	reizi gadā	Zinātnes daļas administrācijas vadītājs

Katra akadēmiskā gada beigās Zinātņu prorektors veic savākto datu analīzi. Novērtējuma rezultāti tiek apkopoti "Rīcības plāna ziņojumā" (pieejams Galvenajā mapē).

Lai nodrošinātu pētījumu rezultātu caurskatāmību, EKA publicē "Zinātniskās un radošās darbības gada pārskatu"[106]

Zinātniskās institūcijas "Ekonomikas un kultūras augstskola" publiskie pārskati pieejami Nacionālajā zinātniskās darbības informācijas sistēmā (NZDIS).

[103] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZI_Darb_nov_kart_Groz_LV.pdf
[104] https://www.augstskola.lv/upload/2026.10.14-ZIN_DARB_nolikums_Groz_LV.pdf
[105] https://likumi.lv/ta/id/291925-nacionalas-zinatniskas-darbibas-informacijas-sistemas-noteikumi
[106] https://www.augstskola.lv/?parent=621&lng=lva